
Tiesību akts: spēkā esošs

Attēlotā redakcija: 01.01.2013. - ... / Spēkā esošā

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Invaliditātes likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1. pants. Likumā lietotie termini

Darbības ar dokumentu

Likuma ir lietoti šādi termini:

- 1) **asistents** — fiziskā persona, kas sniedz atbalstu personai ar ļoti smagas vai smagas pakāpes funkcionēšanas ierobežojumu tādu darbību veikšanai ārpus mājokļa, kuras tā invaliditātes dēļ nevar veikt patstāvīgi, — nokļūt vietā, kur tā mācās, strādā, saņem pakalpojumus, pārvietoties un aprūpēt sevi izglītības iestādē, algota darba vietā, būt saskarsmē ar citām fiziskajām un juridiskajām personām, kā arī palīdz personai ar redzes invaliditāti apgūt profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības vai augstākās izglītības programmu;
- 2) **darbspēju zaudējums** — darbspējīgā vecumā funkcionēšanas ierobežojuma rezultātā zaudētas vai ierobežotas vispārējās spējas strādāt;
- 3) **funkcionēšanas ierobežojums** — slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fizisks vai garīgs (organisma spēju; apmācības, komunikācijas, orientācijas, pārvietošanās, pašaprūpes spēju; savas uzvedības, aktivitāšu, līdzdalības kontrolēšanas spēju) traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt, aprūpēt sevi un apgrūtina tās iekļaušanos sabiedrībā;
- 4) **individuālais rehabilitācijas plāns personai ar prognozējamu**

invaliditāti — konkrētai personai paredzēts optimāls pasākumu komplekss, kurā noteikti funkcionēšanas ierobežojumiem atbilstoši rehabilitācijas ilgtermiņa un īstermiņa mērķi un iekļauti ārstēšanas, medicīniskās, sociālās un profesionālās rehabilitācijas pasākumi, norādot to īstenošanas termiņus, un kurš ir vērsts uz personas funkcionēšanas spēju saglabāšanu, uzlabošanu vai atjaunošanu, lai novērstu invaliditātes iestāšanos;

5) **individuālais rehabilitācijas plāns personai ar invaliditāti** — konkrētai personai paredzēts optimāls pasākumu komplekss, kurā iekļauti ārstēšanas, medicīniskās, sociālās un profesionālās rehabilitācijas pasākumi, kas vērsti uz personas funkcionēšanas spēju saglabāšanu vai uzlabošanu, lai personai ar invaliditāti samazinātu invaliditātes sekas;

6) **prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīze** — funkcionēšanas ierobežojuma pakāpes izvērtēšana un darbspēju zaudējuma noteikšana personai, kā arī invaliditātes riska vai invaliditātes seku mazināšanai nepieciešamo pasākumu izvērtēšana;

7) **mājokļa pielāgošana** — personas ar invaliditāti vai kopā ar šo personu dzīvojošo tās ģimenes locekļu īpašumā, kopīpašumā vai lietošanā esošās dzīvojamās telpas un palīgtelpas aprīkošana ar nepieciešamajām palīgierīcēm (tehniskajiem palīglīdzekļiem) un pielāgošana personas ar invaliditāti vajadzībām;

8) **persona ar invaliditāti** — persona, kurai šajā likumā paredzētajā kārtībā ir noteikta invaliditāte;

9) **persona ar prognozējamu invaliditāti** — persona, kurai šajā likumā paredzētajā kārtībā ir noteikta prognozējama invaliditāte;

10) **surdotulks** — persona, kas zīmju valodā nodrošina personai ar dzirdes invaliditāti saskarsmi ar citām personām, arī profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības vai augstākās izglītības iestādē, kur persona ar dzirdes invaliditāti apgūst izglītības programmu.

2.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir novērst vai mazināt invaliditātes risku personām ar prognozējamu invaliditāti un mazināt invaliditātes sekas personām ar invaliditāti.

3.pants. Likuma darbība

(1) Likums nosaka kārtību, kādā veicama prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīze, kā arī invaliditātes riska un invaliditātes seku mazināšanai nepieciešamos atbalsta pasākumus.

(2) Likumu īsteno, pamatojoties uz:

1) personu ar prognozējamu invaliditāti un personu ar invaliditāti iesaistīšanos atbalsta pasākumos, lai mazinātu invaliditātes risku (prognozējamās invaliditātes gadījumā) un invaliditātes sekas likumā "Par sociālo drošību" noteiktās līdzdarbības ietvaros;

2) sabiedrības iesaistīšanu ar invaliditāti saistīto jautājumu risināšanā, kā arī valsts un pašvaldību institūciju sadarbību ar Invalīdu lietu nacionālo padomi, biedrībām un nodibinājumiem, kuri pārstāv personas ar prognozējamu invaliditāti vai personas ar invaliditāti, arī ar profesionālajām rehabilitācijas organizācijām;

3) vienotu valsts un pašvaldību nodrošinātu rehabilitācijas procesu personām ar prognozējamu invaliditāti vai personām ar invaliditāti.

II nodaļa Prognozējama invaliditāte un invaliditāte

4.pants. Prognozējama invaliditāte

(1) Prognozējama invaliditāte ir slimības vai traumas radīti funkcionēšanas ierobežojumi, kas gadījumā, ja netiek sniegti nepieciešamie ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumi, var būt par iemeslu invaliditātes noteikšanai.

(2) Prognozējamās invaliditātes noteikšanas kritērijus, termiņus un kārtību reglamentē Ministru kabinets.

5.pants. Invaliditāte

(1) Invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs ļoti smagas, smagas vai mērenas pakāpes funkcionēšanas ierobežojums, kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbības, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.

(2) Invaliditātes un darbības zaudējuma noteikšanas kritērijus, termiņus un kārtību reglamentē Ministru kabinets.

(3) Personai, kurai noteikta invaliditāte, izsniedz invaliditāti apliecinošu dokumentu. Dokumenta paraugu, izsniegšanas un uzskaites kārtību reglamentē Ministru kabinets.

6.pants. Invaliditātes iedalījums

(1) Personai līdz 18 gadu vecumam invaliditāti nosaka bez iedalījuma grupās.

(2) Līdz 2014.gada 31.decembrim:

1) personām no 18 gadu vecuma atkarībā no fizisko vai garīgo spēju ierobežojuma pakāpes nosaka:

a) I invaliditātes grupu — ļoti smaga invaliditāte,

b) II invaliditātes grupu — smaga invaliditāte,

c) III invaliditātes grupu — mēreni izteikta invaliditāte;

2) personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas, pirmreizēji veicot invaliditātes ekspertīzi, izvērtē fizisko vai garīgo spēju ierobežojumu un, ja tas nav saistīts ar objektīvām vecuma izraisītām pārmaiņām organismā un atbilst invaliditātes noteikšanas kritērijiem, nosaka invaliditāti atbilstoši šīs daļas 1.punktā paredzētajam invaliditātes iedalījumam.

(3) No 2015.gada 1.janvāra:

1) personām no 18 gadu vecuma līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamajam vecumam izvērtē funkcionēšanas ierobežojumu un tā pakāpi, nosaka darbspēju zaudējumu procentos un:

- a) I invaliditātes grupu, ja darbspēju zaudējums ir 80—100 procentu apmērā, — ļoti smaga invaliditāte,
- b) II invaliditātes grupu, ja darbspēju zaudējums ir 60—79 procentu apmērā, — smaga invaliditāte,
- c) III invaliditātes grupu, ja darbspēju zaudējums ir 25—59 procentu apmērā, — mēreni izteikta invaliditāte;

2) personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas, pirmreizēji veicot invaliditātes ekspertīzi, izvērtē funkcionēšanas ierobežojumu, tā pakāpi un nosaka I invaliditātes grupu — ļoti smaga invaliditāte, II invaliditātes grupu — smaga invaliditāte vai III invaliditātes grupu — mēreni izteikta invaliditāte, kā arī sakarā ar to nepieciešamos atbalsta pasākumus.

(4) Personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas, atkārtoti veicot invaliditātes ekspertīzi, saglabā personas ar invaliditāti statusu arī tad, ja funkcionēšanas ierobežojumi, atbilstoši kuriem noteikta invaliditāte, ir saistīti ar objektīvām vecuma izraisītām pārmaiņām organismā, kuras konstatētas pirms pensijas vecuma sasniegšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

III nodaļa

Prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzes organizēšana

7.pants. Prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzes noteikumi

(1) Prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi veic Latvijas pilsonim, Latvijas nepilsonim; Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsonim vai viņa ģimenes loceklim, kas legāli uzturas Latvijas Republikā; ārzemniekam, kas ir saņēmis pastāvīgās

uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā, personai, kas ir saņēmusi pastāvīgās uzturēšanās atļauju sakarā ar bēgļa statusa piešķiršanu Latvijas Republikā, vai minētās personas ģimenes loceklim, kuram ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja Latvijas Republikā.

(2) Personai, kurai izsniegta termiņuzturēšanās atļauja Latvijas Republikā, ir tiesības uz prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi, ja:

- 1) tai kā sociāli apdrošinātai personai ir tiesības uz sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem;
- 2) tai Latvijas Republikā ir piešķirts alternatīvais statuss;
- 3) tā ir alternatīvo statusu ieguvušas personas ģimenes loceklis;
- 4) tai Latvijas Republikā ir piešķirts pagaidu aizsardzības statuss;
- 5) tai termiņuzturēšanās atļauja ir piešķirta sakarā ar zinātniskās darbības veikšanu Latvijas Republikā;
- 6) tai Latvijas Republikā ir piešķirts cilvēku tirdzniecības upura statuss.

(3) Prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi veic, ievērojot konfidencialitāti, personas datu aizsardzības prasības un atšķirīgas attieksmes aizliegumu.

(4) Izdevumus, kas saistīti ar prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi, sedz no valsts budžeta.

(5) Prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi veic un prognozējamu invaliditāti vai invaliditāti nosaka tiešās valsts pārvaldes iestādē "Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija" (turpmāk — Valsts komisija).

8.pants. Prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīze

(1) Prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi veic Valsts komisijas ārsti eksperti, kuri ieguvuši ārsta eksperta sertifikātu. Ārsti eksperti ekspertīzes veikšanā ir neatkarīgi.

(2) Pamatojoties uz personas funkcionēšanas ierobežojuma izvērtējumu, Valsts komisijas amatpersona izdod administratīvo aktu, ar kuru nosaka:

1) invaliditāti, ja personas funkcionēšanas ierobežojuma pakāpe atbilst invaliditātes noteikšanas kritērijiem, — uz noteiktu termiņu (no sešiem mēnešiem līdz pieciem gadiem, bet personai, kura līdz invaliditātes ekspertīzes veikšanas dienai nav sasniegusi 18 gadu vecumu, arī līdz dienai, kad tā sasniedz 18 gadu vecumu) vai bez atkārtota ekspertīzes termiņa (uz mūžu);

2) prognozējamu invaliditāti, ja personas funkcionēšanas ierobežojuma pakāpe atbilst prognozējamās invaliditātes noteikšanas kritērijiem un paredzams, ka bez ārstniecības, rehabilitācijas un sociālo pakalpojumu saņemšanas tā palielināsies un atbildīs invaliditātes noteikšanas kritērijiem, — uz noteiktu termiņu (no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam);

3) darbspēju zaudējumu procentos uz noteiktu termiņu (no sešiem mēnešiem līdz pieciem gadiem) vai bez atkārtota ekspertīzes termiņa (uz mūžu) normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos;

4) invaliditātes cēloni;

5) darbspēju zaudējuma cēloni personām, kurām nav noteikta invaliditāte, normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

(3) Prognozējamu invaliditāti, invaliditāti un darbspēju zaudējumu personai nosaka ar dienu, kad tā iesniegusi attiecīgu iesniegumu, vai ar dienu, kad tai ārvalstī izsniegta E 213 veidlapa “EEZ detalizēts medicīniskais ziņojums”, ja ekspertīze tiek veikta saskaņā ar Padomes 1971.gada 14.jūnija regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā.

(4) Sarežģītos prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzes gadījumos pirms administratīvā akta izdošanas, kā arī tad, ja administratīvais akts tiek apstrīdēts, Valsts komisijai ir tiesības pieaicināt konsultantus un nosūtīt personu uz ārstniecības iestādi papildu izmeklēšanai, diagnozes

precizēšanai un funkcionēšanas ierobežojumu izvērtēšanai par valsts budžeta līdzekļiem.

(5) Valsts komisijas amatpersona izvērtē personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti nepieciešamo pasākumu kopumu un:

1) personai ar prognozējamu invaliditāti apstiprina ārstējošā ārsta izstrādāto individuālo rehabilitācijas plānu;

2) ja personai ar invaliditāti funkcionēšanas ierobežojuma mazināšanai vai novēršanai ir nepieciešami medicīniskās un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, sniedz attiecīgās personas deklarētās dzīvesvietas pašvaldības sociālajam dienestam ieteikumus attiecībā uz individuālo rehabilitācijas plānu, kurā iekļaujami arī ārstējošā ārsta noteiktie turpmākās ārstēšanas un medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumi;

3) apstiprina atzinumu par personas ar prognozējamu invaliditāti vai personas ar invaliditāti individuālās rehabilitācijas plānā noteikto pasākumu izpildi, ja prognozējamās invaliditātes vai invaliditātes ekspertīze tiek veikta atkārtoti;

4) sniedz personām ar prognozējamu invaliditāti, personām ar invaliditāti un personām ar darbspēju zaudējumu atzinumus par nepieciešamo pakalpojumu, pabalstu un citu šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikto pasākumu īstenošanu.

9.pants. Administratīvo aktu apstrīdēšana un pārsūdzēšana

Valsts komisijas amatpersonu izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību var apstrīdēt Valsts komisijas vadītājam. Valsts komisijas vadītāja lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Lēmuma apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

10.pants. Individuālais rehabilitācijas plāns personai ar prognozējamu invaliditāti un individuālais rehabilitācijas plāns personai ar invaliditāti

(1) Individuālā rehabilitācijas plāna izstrāde personai ar prognozējamu invaliditāti ir obligāta. Individuālā rehabilitācijas plāna izstrādes nepieciešamību

personai ar invaliditāti nosaka Valsts komisija.

(2) Individuālajā rehabilitācijas plānā personai ar prognozējamu invaliditāti un individuālajā rehabilitācijas plānā personai ar invaliditāti iekļaujamo pasākumu veidus un termiņus, kā arī plāna veidlapu un plāna izstrādes un īstenošanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(3) Ārstējošā ārsta pienākums ir:

1) pamatojoties uz Valsts komisijas un personas ar prognozējamu invaliditāti ārstniecības procesā iesaistīto speciālistu ieteikumiem, laikus izstrādāt individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti un kontrolēt tā izpildi;

2) izstrādājot un izpildot individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti, sadarboties ar attiecīgās personas deklarētās dzīvesvietas pašvaldības sociālo dienestu, Valsts komisiju un citiem speciālistiem, kā arī pašu personu;

3) pēc individuālajā rehabilitācijas plānā personai ar prognozējamu invaliditāti noteikto pasākumu īstenošanas, ja nepieciešams, nosūtīt personu uz atkārtotu invaliditātes ekspertīzi.

(4) Pašvaldības sociālā dienesta pienākums ir:

1) izstrādāt individuālo rehabilitācijas plānu personai ar invaliditāti un kontrolēt tā izpildi, ja attiecīgā persona ir iesniegusi dienestam šā likuma 8.panta piektās daļas 2.punktā minētos ieteikumus;

2) izstrādājot un izpildot individuālo rehabilitācijas plānu personai ar invaliditāti, sadarboties ar attiecīgās personas ārstējošo ārstu, ja nepieciešams, arī ar citiem speciālistiem un pašu personu, kā arī tās likumisko pārstāvi.

(5) Personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti ir pienākums atbilstoši likumam "Par sociālo drošību" piedalīties individuālā rehabilitācijas plāna izstrādē un plānā paredzēto pasākumu īstenošanas gaitā:

- 1) rūpēties par savu veselību;
- 2) pildīt ārstniecības personu, ārstniecības atbalsta personu, sociālo darbinieku un citu rehabilitācijā iesaistīto speciālistu norādījumus;
- 3) sadarboties ar sociālo pakalpojumu sniedzējiem, valsts un pašvaldību institūcijām;
- 4) līdzdarboties savu sociālo tiesību īstenošanā;
- 5) aktīvi iesaistīties nodarbinātību veicinošos pasākumos.

(6) Personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti, kā arī šo personu likumiskajiem pārstāvjiem ir tiesības viņiem saprotamā veidā saņemt no ārstējošā ārsta vai pašvaldības sociālā dienesta informāciju par individuālajā rehabilitācijas plānā iekļautiem pasākumiem un prognozējamiem rezultātiem.

(7) Personai ar prognozējamu invaliditāti ir tiesības rakstveidā atteikties no individuālā rehabilitācijas plāna īstenošanas. Ārstējošā ārsta pienākums ir:

- 1) izskaidrot personai ar prognozējamu invaliditāti un, ja nepieciešams, arī tās likumiskajam pārstāvim šādas atteikšanās sekas;
- 2) informēt Valsts komisiju par attiecīgās personas lēmumu.

(8) Personai ar prognozējamu invaliditāti, kura rakstveidā atteikusies no individuālā rehabilitācijas plāna īstenošanas, nav tiesību prioritāri saņemt šā likuma 11.panta 2.punktā minētos no valsts budžeta apmaksātos ārstniecības, kā arī sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus.

(9) Ja persona ar prognozējamu invaliditāti nepilda šā panta piektajā daļā minētos pienākumus, sociālo pakalpojumu sniedzējs var pilnīgi vai daļēji pārtraukt sociālo pakalpojumu sniegšanu un šā likuma 11.panta 2.punktā minēto ārstniecības, kā arī sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu līdz šo pienākumu izpildei.

(10) Personai ar invaliditāti ir tiesības rakstveidā atteikties no individuālā rehabilitācijas plāna īstenošanas. Attiecīgās personas deklarētās dzīvesvietas

pašvaldības sociālā dienesta pienākums ir:

- 1) izskaidrot personai ar invaliditāti un, ja nepieciešams, arī tās likumiskajam pārstāvim šādas atteikšanās sekas;
- 2) informēt attiecīgās personas ārstējošo ārstu un Valsts komisiju par personas lēmumu.

(11) Ja persona ar invaliditāti nepilda šā panta piektajā daļā minētos pienākumus, sociālo pakalpojumu sniedzējs var pilnīgi vai daļēji pārtraukt sociālo pakalpojumu sniegšanu līdz šo pienākumu izpildei.

IV nodaļa

Atbalsta pasākumi prognozējamai invaliditātes, invaliditātes riska un invaliditātes seku mazināšanai

11.pants. Invaliditātes riska mazināšana

Personai ar prognozējamu invaliditāti invaliditātes risku novērš vai mazina:

- 1) Īstenojot individuālajā rehabilitācijas plānā noteiktos pasākumus;
- 2) nodrošinot tai tiesības prioritāri saņemt atbilstoši individuālajam rehabilitācijas plānam no valsts budžeta apmaksātus ārstniecības, kā arī sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus. Pakalpojumu veidus, apjomu, saņemšanas nosacījumus un kārtību reglamentē Ministru kabinets;
- 3) Īstenojot citus normatīvajos aktos noteiktos atbalsta pasākumus.

12.pants. Invaliditātes seku mazināšana

(1) Invaliditātes sekas personām ar invaliditāti mazina:

- 1) Īstenojot individuālajā rehabilitācijas plānā noteiktos pasākumus;
- 2) personām ar I grupas redzes invaliditāti, kuras nesaņem šīs daļas 3.punktā minēto asistenta pakalpojumu vai valsts pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, nodrošinot tiesības saņemt pabalstu par

asistenta izmantošanu 10 stundas nedēļā, pašām izvēloties konkrēto asistentu. Šo pabalstu nav tiesību saņemt personām, kuras atrodas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā, stacionārā ārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā;

3) personām ar invaliditāti, izņemot personas, kuras saņem šīs daļas 2.punktā minēto pabalstu par asistenta izmantošanu, un personas, kuras atrodas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā, stacionārā ārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā, — no 2013.gada 1.janvāra nodrošinot tiesības pašvaldībā pēc to deklarētās dzīvesvietas saņemt no valsts budžeta apmaksātu asistenta pakalpojumu līdz 40 stundām nedēļā;

3¹) personām, kuras saņem šīs daļas 2.punktā minēto pabalstu par asistenta izmantošanu, nodrošinot tiesības saņemt šīs daļas 3.punktā minēto asistenta pakalpojumu daļā, kas pārsniedz 10 stundas nedēļā;

4) nodrošinot tiesības pirmsskolas izglītības, vispārējās pamatizglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās vidējās izglītības iestādēs (izņemot speciālās izglītības iestādes, kas saņem uzturēšanas izdevumus no valsts budžeta) izglītojamiem — personām ar invaliditāti — saņemt no valsts budžeta apmaksātu asistenta pakalpojumu pārvietošanās atbalstam un pašaprūpes veikšanai;

5) nodrošinot tiesības saņemt no valsts budžeta apmaksātu surdotulka pakalpojumu izglītības programmu apguvei;

6) nodrošinot tiesības saņemt no valsts budžeta apmaksātu surdotulka pakalpojumu līdz 120 stundām gadā saskarsmes nodrošināšanai ar citām fiziskajām un juridiskajām personām;

7) personām ar I vai II invaliditātes grupu, personām līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti un personai, kas pavada personu ar I invaliditātes grupu vai personu līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, nodrošinot tiesības par valsts budžeta līdzekļiem bez maksas izmantot Latvijas Republikas teritorijā visu veidu sabiedrisko transportu, izņemot aviotransportu, taksometrus un pasažieru pārvadājumus pa iekšējiem

ūdeņiem;

8) personai līdz 18 gadiem, kurai invaliditāte noteikta pirmreizēji un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim nodrošinot tiesības saņemt no valsts budžeta apmaksātu psihologa pakalpojumu. Šā pakalpojuma apjomu un saņemšanas kārtību nosaka Ministru kabinets;

9) nodrošinot iespēju saņemt atbalstu viena mājokļa pielāgošanai personām ar I grupas invaliditāti, personām ar II grupas redzes vai dzirdes invaliditāti un personām līdz 18 gadu vecumam, kurām noteiktas medicīniskās indikācijas bērna invalīda īpašas kopšanas nepieciešamībai. Ministru kabinets nosaka atbalsta nosacījumus un saņemšanas kārtību;

10) īstenojot citus normatīvajos aktos noteiktos atbalsta pasākumus.

(2) Šā panta pirmās daļas 3.punktā minēto asistenta pakalpojumu ir tiesības saņemt personai ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz Valsts komisijas atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību, un personai no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pamatojoties uz Valsts komisijas atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem.

(2¹) Šā panta pirmās daļas 4.punktā minēto asistenta pakalpojumu ir tiesības saņemt personai ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz Valsts komisijas atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību, un personai no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pamatojoties uz Valsts komisijas atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem.

(3) *(Izslēgta ar 15.11.2012. likumu)*

(4) Šā panta pirmās daļas 2.punktā minēto pabalstu par asistenta izmantošanu līdz 2014.gada 31.decembrim izmaksā Nodarbinātības valsts aģentūra no Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzekļiem, bet no 2015.gada 1.janvāra pabalstu piešķir no valsts budžeta līdzekļiem. Pabalsta apmēru un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Pabalstu par asistenta izmantošanu nav tiesību saņemt vienlaikus ar asistenta pakalpojumiem Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu ietvaros.

(5) Šā panta pirmās daļas 3. un 4.punktā minēto asistenta pakalpojumu, kā arī prasības asistentam, 6.punktā minēto surdotulka pakalpojumu un šo pakalpojumu piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(5¹) Ministru kabinets nosaka prasības asistentam, kas sniedz šā panta pirmās daļas 3.punktā minēto asistenta pakalpojumu, kā arī kritērijus atzinuma sniegšanai par asistenta pakalpojuma nepieciešamību un pakalpojuma apjoma noteikšanai un šā panta pirmās daļas 3.¹ punktā minēto asistenta pakalpojumu, prasības asistentam, šā pakalpojuma piešķiršanas kārtību, kā arī kritērijus atzinuma sniegšanai par asistenta pakalpojuma nepieciešamību un pakalpojuma apjoma noteikšanai.

(6) Šā panta pirmās daļas 3.punktā un 3.¹ punktā paredzētajam asistenta pakalpojumam nepieciešamā valsts budžeta finansējuma aprēķināšanas un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(7) Šā panta pirmās daļas 4.punktā paredzētajam asistenta pakalpojumam nepieciešamā valsts budžeta finansējuma aprēķināšanas un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.2010., 08.07.2011., 13.09.2012. un 15.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. Pārejas noteikumu 4.punktu)

13.pants. Surdotulka pakalpojumu nodrošināšana

(1) Surdotulka pakalpojumu izglītības programmu apguvei ir tiesības saņemt personai, kura apgūst izglītības programmu profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības vai augstākās izglītības iestādē, kurai dzirdes traucējumus nevar kompensēt ar tehniskajiem palīglīdzekļiem un kurai, pamatojoties uz ārstējošā ārsta izziņu, pakalpojuma sniedzējs ir noteicis surdotulka pakalpojuma nepieciešamību.

(1¹) Surdotulka pakalpojumu saskarsmes nodrošināšanai ar citām fiziskajām un juridiskajām personām ir tiesības saņemt personai, kurai dzirdes traucējumus nevar kompensēt ar tehniskajiem palīglīdzekļiem un kurai, pamatojoties uz ārstējošā ārsta izziņu, pakalpojuma sniedzējs ir noteicis surdotulka pakalpojuma nepieciešamību.

(2) Izglītības programmas apguvei noteiktā surdotulka pakalpojuma apjoms vienai personai nevar pārsniegt 480 akadēmiskās stundas mācību gada laikā.

(3) Izglītības programmas apguvei un saskarsmes nodrošināšanai ar citām fiziskajām un juridiskajām personām noteiktā surdotulka pakalpojuma sniegšanu nodrošina Latvijas Nedzirdīgo savienība, ja nepieciešams, iesaistot kapitālsabiedrības, kurās tā ir dalībniece (akcionāre). Ja nepieciešams, Latvijas Nedzirdīgo savienība izvēlas arī citus pakalpojumu sniedzējus publiskos iepirkumos regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(4) Īstenojot šā panta 1.¹ un trešajā daļā paredzētā deleģētā uzdevuma izpildi, Latvijas Nedzirdīgo savienība atrodas Labklājības ministrijas funkcionālā pārraudzībā, nodrošina piešķirto valsts budžeta līdzekļu racionālu izlietojumu un kontroli, administrēšanas izdevumiem izlietojot ne vairāk kā 10 procentus no šo pakalpojumu nodrošināšanai piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Šā uzdevuma izpildes nodrošināšanai Latvijas Nedzirdīgo savienība ir tiesīga izdot administratīvos aktus.

(5) Izglītības programmas apguvei noteiktā surdotulka pakalpojuma piešķiršanas kārtību un šā panta trešajā daļā paredzētā uzdevuma izpildes nosacījumus un kārtību reglamentē Ministru kabinets.

(08.07.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par invalīdu medicīnisko un sociālo aizsardzību" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992, 42.nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 22.nr.; 2003, 2.nr.; 2004, 9.nr.).

2. Šā likuma 12.panta pirmās daļas 4.punkts stājas spēkā 2012.gada 1.septembrī.

3. Šā likuma 12.panta pirmās daļas 5.punkts stājas spēkā 2011.gada 1.septembrī.

4. Šā likuma 12.panta pirmās daļas 6.punkts stājas spēkā 2013.gada 1.janvārī.

Likums stājas spēkā 2011.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2010.gada 20.maijā.

Valsts prezidents V.Zatlers

Rīgā 2010.gada 9.jūnijā

[Pilnā versija](#) [Par Likumi.lv](#)

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"